

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

20⁰⁵ он ⁰⁵ дугаар
сарын ⁰⁵ ны өдөр

Дугаар ХТТ/1021

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
М.ОЮУНЧИМЭГ ТАНАА

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

Төрөөс эмийн талаар баримталж байгаа бодлого, түүний хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан асуулгын хариуг Эрүүл мэндийн яамнаас ирүүлснийг Танд хүргүүлж байна.

Хүлээн авч, танилцахыг хүсье.

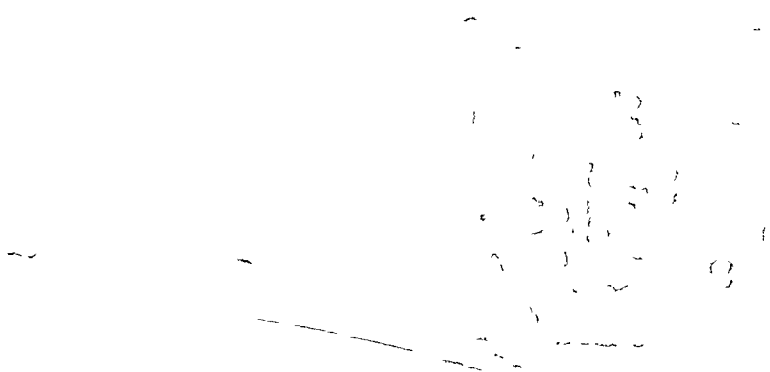
Хавсралт: ...⁹ хуудастай.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Ц.НЯМДОРЖ

000225005724

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД

14210 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Олимпийн гудамж 2, Засгийн газрын VIII байр,
Утас: 26-36-95, Факс: (976-11) 32-35-41
И-мэйл: letter@moh.gov.mn, http://moh.gov.mn

2022 оц 29 № 19/2022
танай _____-ны № ХЗГ/867 -Т

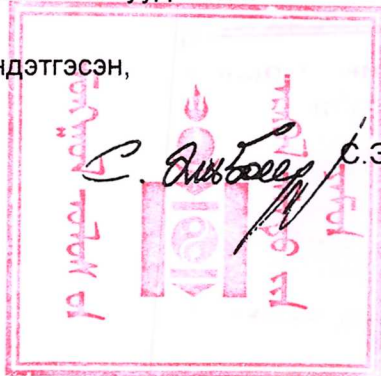
МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА
Ц.НЯМДОРЖ ТАНАА

Монгол Улсын Их Хурлын 2014 оны 57 дугаар тогтоолоор “Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлого” батлагдаж, 2014-2018 оны хооронд хэрэгжих байсан боловч Засгийн газрын 2017 оны 24 дүгээр тогтоолоор “Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого” батлагдаж, хэрэгжүүлэх чиглэлийн “2.3.6.Эм зүйн тусламж, үйлчилгээ” туссан. 2021 онд Үндэсний аудитын газраас “Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилт, үр нөлөө”-д гүйцэтгэлийн аудит хийсэн.

Гүйцэтгэлийн аудитын тайлантай холбоотой Улсын Их Хурлын гишүүн М.Оюунчимэгээс тавьсан асуулгын хүрээнд авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 8.. хуудастай.

Хүндэтгэсэн,

С.ЭНХБОЛД

141522548

Төрийн Хэргийн Засгийн газрын
Хяналт-яараллах газар

Бүтцийг хэрэг

Огноо 2022.5.5

16 цаг 10 минут

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН М.ОЮУНЧИМЭГЭЭС ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН
ГАЗРААС “ТӨРӨӨС ЭМИЙН ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР
НӨЛӨӨ”-Д ХИЙСЭН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАНТАЙ ХОЛБООТОЙ
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙДАД ТАВЬСАН АСУУЛГЫН ХҮРЭЭНД АВЧ
ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

1. Аудитын дүгнэлтээр Монгол Улсад борлуулагдаж байгаа эмийн үнэ олон улсын жишиг үнэтэй харьцуулахад өндөр, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас хамгийн өндөр дүнгээр үнийн хөнгөлөлт олгосон, зарим бүлгийн эмийн үнэ нь импортолсон үнээс 10-82 хувиар өндөр байна. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.6 дахь хэсэгт зайлшгүй шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслийн болон өнчин эмийн үнийн дээд хязгаарыг Засгийн газар тогтооно гэж заасан. Энэ заалтын хэрэгжилтийн талаар болон иргэдийг чанартай, боломжийн үнэтэй эмээр хүртээмжтэй хангах чиглэлээр ямар бодлого баримтлах талаар:

Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.9.10-т “Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас үнийн хөнгөлөлт олгох зайлшгүй шаардлагатай эмийн нэр төрөл, үнийн дээд хязгаар, хөнгөлөх хэмжээг санхүү, төсвийн болон эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн тогтоох” гэж заасны дагуу Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2020 оны 13 дугаар тогтоолоор “Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас үнийн хөнгөлөлт үзүүлэх зайлшгүй шаардлагатай эмийн нэр төрөл, **үнийн дээд хязгаар, хөнгөлөх хэмжээ**”-г баталсан. Энэхүү тогтоол болон Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газрын даргын 2021 оны А/101 дүгээр тушаалаар Монгол Улсын хүн амын дунд зонхилон тохиолддог өвчин эмгэгийн үед хэрэглэх, олон Улсын эмнэлзүйн удирдамж (UpToDate)-д зөвлөсөн ерөнхий нэршил, тун бүхий 574 нэрийн эмэнд үнийн дүнгээс хамааруулан 30, 50, 70 хувийн хөнгөлөлт олгож байна. Эмийг эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газартай гэрээтэй 1,800 гаруй эмийн сангаар дамжуулан иргэн даатгуулагчид хүргэж байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 04 дүгээр сарын 15-ны өдрийн “Жагсаалт батлах тухай” 132 дугаар тогтоолоор Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын үед хэрэглэгдэх оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн бодисыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр хүртэл гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлсөн бөгөөд энэ хугацаанд 257 аж ахуйн нэгжийн 615 нэр төрлийн 1,1 их наяд төгрөгийн үнийн дүн бүхий оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн бодис гаалийн 32,6 тэрбум төгрөгийн, нэмэгдсэн өртгийн 68,8 тэрбум төгрөгийн албан татвараас тус тус чөлөөлөгдсөн. Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, түүхий эдийг гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлснөөр иргэнд очих эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үнийг 5 орчим хувиар бууруулдаг.

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үнийг бууруулах, төсөвт хэмнэлт бий болгох зорилгоор Ерөнхий гэрээгээр худалдан авах буюу цахим дэлгүүрт байршуулах үйл ажиллагааг Төрийн худалдан авах ажиллагааны газартай хамтран 2019 оноос эхлэн зохион байгуулж байна.

2021 оны байдлаар цахим дэлгүүрээс 82 нэрийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, оношлуурт 49,6 тэрбум төгрөгийн худалдан авалт хийгдэж, 12,8 тэрбум төгрөгийн хэмнэлт хийгдсэн байна. Үүнээс 21 нэрийн зайлшгүй шаардлагатай эмэнд 88,7 сая төгрөгийн хэмнэлт гарсан байна. Ерөнхий гэрээгээр худалдан авах эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нэр төрлийг жил бүр нэмэгдүүлж байгаа бөгөөд 2022 онд 34 нэрийн эм, 7 нэрийн эмнэлгийн хэрэгслийг нэмэлтээр оруулахаар Төрийн худалдан авах ажиллагааны газарт хүсэлт гаргаад байна. Үүнээс Зайлшгүй шаардлагатай эмийн жагсаалтад орсон 15 нэрийн эм байна.

Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын цар тахлын үед эмийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Ремдесивир, Фавипиравир, Умифеновир зэрэг эм импортлогч 28 байгууллагатай үнийн хэлцэл хийж, нийт 24 үйлдвэрийн, 26 худалдааны нэршил бүхий вирусийн эсрэг эмийн бөөний болон жижиглэнгийн үнийн дээд хэмжээг тогтоосон. Үр дүнд үнийг 20-30 хувь бууруулж, хүртээмжийг нэмэгдүүлсэн.

Зүрх судас, чихрийн шижин, хорт хавдар, амьсгалын замын эмгэгийн эмчилгээнд хэрэглэгддэг 15 ерөнхий нэршлийн эмийг Швейцар Улсын “Новартис Глобал Хеалт” компанитай хамтран “Новартис Эмийн Хүртээмжийн Хөтөлбөр” -ийн хүрээнд Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 100% хөнгөлөлттэй олгохоор ажиллаж байна. Хөтөлбөр хэрэгжсэнээр дээрх өвчин, эмгэгийн үед хэрэглэх 1 сарын эмчилгээний эмийн үйлдвэрийн үнэ 1 ам доллар байх ба тээвэрлэлт болон бусад зардал нэмэгдэх юм.

Цаашид эм, эмнэлгийн хэрэгслийг олон улсын байгууллагаар дамжуулан худалдан авах зорилгоор Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Хүүхдийн сангийн цахим каталогт байршсан 228 нэр төрлийн эм, Глобаль сангийн цахим худалдан авалтын платформ/wambo.org байршсан 163 үйлдвэрлэгчийн гепатитын эсрэг, хумхаа, сүрьеэ, ретровирусийн эсрэг 661 нэр төрлийн эм, “Ай Ди Эй” сангаас авах боломжтой Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын зайлшгүй шаардлагатай эмийн жагсаалтад орсон 500 гаруй эмийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж, холбогдох арга хэмжээг авч байна.

Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газрын даргын 2020 оны А/102 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас үнийн хөнгөлөлт олгох зайлшгүй шаардлагатай эмийн нэр төрөл, үнийн дээд хязгаар, хөнгөлөх хэмжээг тогтоох аргачлал”-ын 3.1-д “Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас эмчилгээнийх нь эмэнд үнийн хөнгөлөлт үзүүлэх өвчин эмгэгийг сонгохдоо архаг өвчин, хурц өвчин, хүүхэд болон ахмад настанд зонхилон тохиолдох өвчин гэсэн үндсэн 4 бүлгийн дагуу өвчин эмгэгийг сонгох”, 4.1.2-т Монгол Улсын эмийн бүртгэлд бүртгэгдсэн байх, 4.1.3-т Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар баталсан зайлшгүй шаардлагатай эмийн жагсаалтад багтсан тарилга болон дуслын шингэнээс бусад эмийн хэлбэрээр байх гэсэн заалтын дагуу хөнгөлөлттэй эмийн жагсаалтад өнчин эм ордоггүй.

Эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд Эм, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд нэгдсэн худалдан авалт, жишиг үнийг хэрэгжүүлэх, эмийн үнийн ил тод байдлыг хангах, эмийн үнийн шатлал бүр дэх нэмэгдлийн хэмжээг тогтоох, эмнэлгийн хэрэгслийг олон улсын нэгдсэн худалдан авалтаар авах зохицуулалтын талаар тусгахаар ажиллаж байна.

2. Монгол улсын хэмжээнд нийт тусгай зөвшөөрөлтэй 38 эмийн үйлдвэр байгаагаас 7 үйлдвэр нь дотоодын, 1 үйлдвэр нь Европын GMP буюу эмийн үйлдвэрлэлийн стандарт шаардлагыг хангасан байна. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалтад эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үйлдвэрлэл нь улсын болон олон улсын стандартын шаардлага хангасан эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх технологитой байхыг заасан. Эмийн үйлдвэрүүдэд стандартын шаардлага хангуулах, зөрчлийг арилгах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, цаашдын бодлого, зорилтын талаар:

Дотоодын 38 үндэсний эмийн үйлдвэрийн 7 эмийн үйлдвэр нь Монголын үндэсний “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал” (GMP) шаардлагыг хангасан бөгөөд үүнээс 1 үйлдвэр нь буюу Айвико (IVCO) эмийн үйлдвэр давхар “Үйлдвэрлэл болон Чанарын хяналтад” Франц улсын CERTIPHARM-аар хөндлөнгийн үнэлгээ хийж гэрчилгээ авсан. Эмийн үйлдвэрүүд нь батлагдсан эм үйлдвэрлэх технологийн заавартай бөгөөд Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь заалтын дагуу өөрийн бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлыг хариуцан ажилладаг.

Монгол Улсын дотоодын эмийн үйлдвэрт үйлдвэрлэгдэж буй нийт эмийн борлуулалтын 92 хувийг “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал” (GMP)-ын шаардлага хангасан 7 үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн эзэлдэг. Үлдсэн 8 хувь нь “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал” (GMP) - гүй үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн байна.

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газраас 2021 онд GMP-ын гэрчилгээ аваагүй 17 үйлдвэрт “Эмийн үйлдвэрт тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS5524:2014 стандарт болон “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал” (GMP)-ын батламж олгох шалгуур үзүүлэлтийн дагуу хяналт үнэлгээ хийхэд дараах байдлаар үнэлэгдсэн. Үүнд:

- 2 үйлдвэр буюу (11.7%) - 80-89 хувь
- 4 үйлдвэр буюу (23.5%) - 60-70 хувь
- 6 үйлдвэр буюу (35.2%) - 40-50 хувь
- 5 үйлдвэр буюу (29.4%) 20-30 хувьтай тус тус үнэлэгдсэн.

Эдгээр үйлдвэрүүдэд илэрсэн 15 зөрчлийн 11 буюу 73.33% нь мэргэшсэн боловсон хүчинтэй хамааралтай, 4 буюу 26.67% нь санхүүжилттэй холбоотой байсан бөгөөд зөрчлийг арилгуулах 5 бүлэг зөвлөмж хүргүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавин ажиллаж байна.

Үндэсний эмийн үйлдвэрлэлд “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал”-ыг үе шаттайгаар нэвтрүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг хийж байна. Үүнд:

- “Эм үйлдвэрлэлд тавих ерөнхий шаардлага” MNS:5524-2014 стандартыг ДЭМБ-ын удирдамжтай 1:1 харьцаатай болгож шинэчлэн боловсруулж байна.
- Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үндэсний үйлдвэрлэлийг дэмжих, санхүүгийн эрсдэлд орохоос сэргийлэх зорилгоор Монгол банкнаас хэрэгжүүлж буй Репо санхүүжилтийн зээлд хамрагдуулах асуудлаар Монгол банктай хамтран хүсэлт гаргасан 35 ханган нийлүүлэх байгууллага болон дотоодын үйлдвэрийг зээлд хамруулах боломжийг судлан, мэдээлэл солилцон ажиллаж байна.
- Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсэгт “Импорт орлох эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үндэсний үйлдвэрлэлийг төрөөс

дэмжих бодлого баримтална” гэсэн заалтын хүрээнд үндэсний үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний өртгийг бууруулах, үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор түүхий эд, савлагааны материал, туслах материалыг гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг Сангийн сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд болон Эрүүл мэндийн сайд хамтран баталж, яамдаас санал авч байна.

- “Эм үйлдвэрлэлийн зохистой дадал” (GMP)-ын шинжээч сонгон шалгаруулах, ажиллуулах журмыг Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газрын даргын 2022 оны А/68 дугаар тушаалаар баталсан.

3. Монгол Улс дотоодын эмийн үйлдвэрлэлээр эмийн хэрэглээнийхээ 20 хувийг, импортын эмээр 80 хувийг хангаж байна. Аудитын дүгнэлтээр Импортын эмийн 6,1 хувь, дотоодод үйлдвэрлэсэн эмийн 18.6 хувь нь чанарын шаардлага хангаагүй, эмийн гаж нөлөөг бүрэн бүртгэх, хянах мэдээлэх тогтолцоо бүрдээгүй, эмийн бүртгэл, тусгай зөвшөөрөл олголт, үр дүнд тавих хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна. Эмийн чанар, үйлчилгээнд тавьж буй хяналт, цаашид хяналтын тогтолцоог сайжруулах бодлогын талаар:

Эмийн гаж нөлөөг бүрэн бүртгэх, хянах, мэдээлэх тогтолцооны хүрээнд: Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны А/415 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эмийн гаж нөлөө болон аюулгүй байдлын мэдээллийг бүртгэн, мэдээлэх” журмын дагуу эмийн гаж нөлөөний мэдээллийг эрүүл мэндийн байгууллагаас, эмийн аюулгүй байдлын тайланг эм хангамжийн байгууллагуудаас хүлээн авдаг.

Монгол Улс Олон Улсын Эмийн хяналтын төв “Упсала”-гийн 149 дэх жинхэнэ гишүүн орноор 2021 оны 10 дугаар сарын 07-ны өдөр элсэж, гишүүн орнуудтай эм, вакцины гаж нөлөө, эрсдэлийн мэдээллийг шуурхай харилцан солилцож, эмийн чанар, аюулгүй байдлын зохицуулалтыг олон улсын жишгээр хэрэгжүүлэх боломж бүрдсэн.

Эм, вакцины гаж нөлөө, эрсдэлийн мэдээллийг олон улсын түвшинд “Vigilize”, үндэсний түвшинд “Vigiflow” цахим системээр дамжуулан солилцож байна. 2021 оны 1-р улирлын байдлаар Эм судлалын салбар зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж баталгаажуулсан 68 эмийн гаж нөлөөг “Vigiflow” системд бүртгэн, 40 эмийн гаж нөлөөг олон улсын цахим систем “Vigilize”-д мэдээлээд байна. Мөн 9 байгууллагад 91 гаж нөлөөний мэдээллийг эргэн мэдээлсэн.

Эмийн аюулгүй байдлын тайлангийн цахим системд бүртгэлтэй нийт 254 эм ханган нийлүүлэх байгууллагаас 126 байгууллага бүртгэл баталгаажуулж идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байна. 2022 оны 1-р улирлын байдлаар 8 эм ханган нийлүүлэх байгууллага, 3 үндэсний эмийн үйлдвэр нийт 57 нэрийн эмийн аюулгүй байдлын хугацаат тайлан ирүүлээд байна.

Эм, вакцины урвал, хүндрэлийг бүртгэн мэдээлэх цахим системийн хэрэглээг нэмэгдүүлэх, таниулах зорилгоор эмнэлгийн мэргэжилтэн, олон нийтэд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааг хийхээр “ДЭМБ-ын олон улсын эмийн хяналтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх” нь үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна.

Эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагааны зохицуулалтыг сайжруулах хүрээнд:

Хүн ам, эрүүл мэндийн байгууллагыг чанартай, аюулгүй, эмчилгээний идэвхтэй эмээр хангах зорилгоор эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг 1994 оноос эхэлсэн. Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны А/295 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эм, эмийн түүхий эд, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүнийг бүртгэх журам” -ын дагуу эм, эмийн түүхий эд, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүн, оношлуурын бүртгэлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна. Монгол Улсын эмийн бүртгэлд 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдрийн байдлаар 4,238 эм, 1,477 оношлуур, 1,521 биологийн идэвхт бүтээгдэхүүн бүртгэлтэй байна.

Монгол Улсад бүртгэлтэй эм, эмийн түүхий эд, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүн, оношлуурын худалдааны нэр, тун хэмжээ, хэлбэр, үйлдвэрлэгч, улс, хэрэглэх заавар, анхдагч, хоёрдогч савлагааны зураг зэрэг мэдээллийг Эмийн бүртгэлийн “Лайсмед” мэдээний санд тогтмол бүртгэн оруулж байна.

Эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулаад байна. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны А/528 дугаар тушаалаар “Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын үед илрүүлэх оношлуурыг яаралтай нөхцөлд хэрэглэх зөвшөөрөл олгох” журмыг баталсан.
- ДЭМБ-ын Эмийн ерөнхий нэршлийн эмийг зах зээлд гаргах үйл ажиллагааны зөвлөмж, ASEAN холбооны Common Technical Document зэрэг олон улсын удирдамж, зааварт үндэслэн “Бүртгэлийн шинжээч ажиллуулах журам”-ыг Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газрын даргын А/62 дугаар тушаалаар баталсан.
- Бүртгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөх 15 Стандарт ажиллагааны заавар /SOP/-ыг ДЭМБ-ын зөвлөмж, Чанарын удирдлагын тогтолцоо ISO 9001-стандартад нийцүүлж боловсруулж, баталсан.
- Эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг E-Mongolia цахим системд нэгтгэж, бүртгэлийн үйл ажиллагааг цахимжуулах ажлыг эхлүүлээд байна.
- 2021 онд Бодлогоор бүртгэх 177 нэрийн эмийн жагсаалтыг Хүний эмийн зөвлөлийн 2021 оны 08 дугаар сарын 09-ний өдрийн хурлаар хэлэлцүүлэн баталсан.

Тусгай зөвшөөрөл олголтын талаар:

Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 145 дугаар тушаалаар батлагдсан “Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичигт тавигдах шаардлага, төлбөрийн хэмжээ, зардлын жишиг журам”, Эрүүл мэндийн сайдын 2015 оны 264 дүгээр тушаалаар батлагдсан Шалгуур үзүүлэлт, Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны А/400 дугаар тушаалаар батлагдсан “Тусгай зөвшөөрлийн комиссын ажиллах журам”, “Орон тооны бус шинжээчийн ажиллах журам”-ын дагуу тусгай зөвшөөрөл шинээр олгох, гэрчилгээ хөтлөх, дугаарлах, хувийн хэвшил болон төрийн байгууллагын өмчийн хэлбэрийг тусгах, байгууллагын кодлолтын асуудлыг шийдвэрлэн ажиллаж байна.

2021 онд тусгай зөвшөөрөл болон чиглэл нэмэх, хугацаа сунгуулах, хаягийн өөрчлөлт бүртгүүлэх чиглэлээр 157 байгууллага хүсэлт ирүүлснийг “Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл ханган нийлүүлэх тусгай зөвшөөрөл олгох комисс”-ын хурлаар хэлэлцүүлж, 15 байгууллагад тусгай зөвшөөрөл шинээр олгож, 20 байгууллагад чиглэл нэмж, 45

байгууллагын тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгаж, 34 байгууллагын хаягийн болон нэмэлт өөрчлөлт оруулж, 5 байгууллагын тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлж, 6 байгууллагын тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, 43 байгууллагын тусгай зөвшөөрлийн хүсэлт дэмжигдээгүй байна.

2021 онд олгосон тусгай зөвшөөрлийн 18 хувь нь эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх чиглэлээр, 82 хувь нь импортлох, ханган нийлүүлэх чиглэлээр олгогдсон байна.

Коронавируст халдвар Ковид-19 цар тахлын нөхцөл байдлаас хамаарч импортлох, ханган нийлүүлэх чиглэлийн 62 хувь нь лабораторийн урвалж, оношлуур, 48хувь нь эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүн импортлох, ханган нийлүүлэх чиглэлээр тусгай зөвшөөрөл хүсч шийдвэрлүүлсэн.

Тусгай зөвшөөрлийн үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор Тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч, шийдвэрлэлтийн явцыг ил тод, нээлттэй болгох, Тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагуудын байршлын зураглалыг гаргаж, цахим системд оруулан, хяналтыг хялбар болгох, Тусгай зөвшөөрлийн зохицуулалтын үйл ажиллагааны эрх зүйн орчин сайжруулах, шаардлагатай журмуудыг шинэчлэн ажиллаж байна.

Эмийн чанар үйлчилгээнд тавьж буй хяналт, цаашид хяналтын тогтолцоог сайжруулах бодлогын талаар:

Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн хүрээнд 2002-2021 онуудад эм, биобэлдмэлийн хяналтыг мэргэжлийн хяналтын байгууллага хэрэгжүүлэн ажиллаж байсан.

2021 онд 287 эм хангамжийн байгууллагыг хяналт шалгалт, зөвлөн туслах үйлчилгээнд хамруулсан бөгөөд хяналт шалгалтын явцад эмийн улсын бүртгэлд бүртгэгдээгүй, хэрэглэх хүчинтэй хугацаа дууссан, хадгалалтын дэглэм алдагдсан, давхардсан тоогоор 769 нэрийн эм, эмнэлгийн хэрэгслийг илрүүлж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу арга хэмжээг аваад байна.

2022 оны 1 дүгээр улиралд “Коронавируст халдвар КОВИД-19”-ын эмчилгээнд Өрхийн эрүүл мэндийн төвөөс олгож буй эмийн багцын хадгалалт, зарцуулалт, эрүүл мэндийн байгууллагуудад хэрэглэж байгаа болон эмийн санд худалдаалагдаж байгаа яаралтай тусламжийн, вирусийн эсрэг эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар, аюулгүй байдалд 5 удаагийн хяналт үнэлгээг хийж мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгсөн.

Цаашид холбогдох хууль тогтоомжид нэмэлт өөрчлөлтөд оруулан, хяналт шалгалтын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож, эрсдэлд суурилсан хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллахаар төлөвлөөд байна.

4. Хөдөө, орон нутаг, алслагдсан сум, багт зайлшгүй шаардлагатай зарим нэр төрлийн эмийн хүртээмж хангалтгүй байгаагаас иргэд Монгол Улсын Үндсэн хуулиар олгогдсон эрүүл мэндээ хамгаалуулах, эмнэлгийн тусламж авах эрхээ тэгш эдэлж чадахгүй байгааг хэрхэн шийдвэрлэх талаар;

Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хүүхдийн сангийн дэмжлэгтэй 1994-2008 онд 17 аймгийн 285 суманд, 2010 онд Төв аймгийн 26 суманд эмийн эргэлтийн санг байгуулсан нь 18 аймгийн (Орхон, Дархан-Уул, Говьсүмбэр ороогүй) 311 сумын ард

иргэдэд Эмийн эргэлтийн сангаар дамжуулан зайлшгүй шаардлагатай эмээр хангах тогтолцоо бүрдсэн.

Эмийн эргэлтийн сангийн үйл ажиллагааны өнөөгийн нөхцөл байдал, тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлох зорилгоор 2021 оны 4-5 дугаар сард 18 аймгийн 215 сумын иргэд болон эргэлтийн эмийн сангийн ажилтнуудаас эмийн эргэлтийн сангийн үйл ажиллагаа, эмийн хангамж, хүртээмжийн талаарх асуумж судалгаа авав. Судалгаагаар Орон нутгийн өмчит аж ахуй хэлбэрээр 130, хувийн 28, эрүүл мэндийн газрын харьяа 57 эмийн сан тус тус үйл ажиллагаа явуулж байна. Мөн эмийн эргэлтийн сангийн 67 хувь нь санхүү эдийн засгийн хувьд “ашигтай”, 33 хувь нь “ашиггүй” гарсан бөгөөд нийт эмийн эргэлтийн сангийн 66 хувь нь хувийн хэвшилд шилжүүлэх саналтай байсан байна. Иймд орон нутгийн хүн амын тоо, бүтцийн онцлогт тохирсон байдлаар эргэлтийн эмийн сангийн эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох, тухайлбал, Эм, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүний тухай хуулийн төсөлд тусган холбогдох дүрэм, журмыг шинэчлэн боловсруулахаар ажиллаж байна.

5. Олон улсын хямралт нөхцөл байдлаас шалтгаалан зарим нэр төрлийн эмийн тасалдал үүсэж болзошгүй нөхцөлийг хэрхэн зохицуулах талаар:

Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын нөхцөл байдлаас шалтгаалан БНХАУ-ын талаас 2021 оны 10 дугаар сараас эхлэн Монгол улстай хиллэдэг хилийн боомтуудаа түр хугацаагаар хаах, хязгаарлалт тогтоох болсонтой холбоотойгоор эм, эмнэлгийн хэрэгсэл бүхий ачаа хилийн боомт дээр саатаж, ханган нийлүүлэх байгууллагууд эм, эмнэлгийн хэрэгслийг импортоор татан авахад 2-оос доошгүй сарын хугацаа шаардагдаж байна.

Үүсээд байгаа нөхцөл байдалтай холбоотойгоор Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/178 тушаалаар ГХЯ, ЗТХЯ, ГЕГ, УБТЗ зэрэг яамд болон төрийн бусад байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулсан ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна. Ажлын хэсгийн зүгээс Улсын хилээр импортын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, лабораторийн урвалж, оношлуур, түүхий эдийг саадгүй нэвтрүүлэх, тээвэрлэлттэй холбоотой асуудлыг тухай бүр шуурхай зохицуулан ажиллаж байна.

БНХАУ-аас импортолж буй эм, эмнэлгийн хэрэгслийн судалгааг ханган нийлүүлэх байгууллагуудаас сар бүр тогтмол авч, хэрэгцээ шаардлагаар нь эрэмбэлэн нэгтгэж, ГХЯ, ЗТХЯ, УОК -д хүргүүлж, улмаар БНХАУ-ын талд Ноот бичгээр хүргүүлж, шуурхай татан авах ажлыг зохион байгуулж байна. Гэсэн хэдий ч биднээс шалтгаалахгүй байдлаар ачаа, бараа Эрээн болон Тяньжин боомтод саатах, удаашрах асуудал байсаар байна. 2022 оны 01-04 дүгээр сард нийт 263 чингэлэг ачааны мэдээллийг Ноот бичгээр БНХАУ-ын талд хүргүүлсэн бөгөөд 74% нь буюу 194 чингэлэг ачааг татан авсан, 6% буюу 17 чингэлэг БНХАУ-ын төмөр замын хуваарьт орсон, ойрын хугацаанд орж ирэх төлөвтэй байна. Харин төмөр замын хуваарьт орж чадаагүй 23 чингэлэг ачааг БНХАУ-ын талд Ноот бичгээр хүргүүлсэн хуваарь хүлээгдэж байна.

КОВИД-19 үед эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тасалдлаас сэргийлж, нөөцийн бэлэн байдлыг хангах зорилгоор ГХЯ болон МИАТ ТӨХК-тай хамтран 2021 оны 11 дүгээр сард 4 удаагийн тусгай үүргийн нислэгээр БНСУ, БНХАУ, БНЭУ-аас нийт 120 тонн, 2022 оны 01, 02 дугаар сард БНХАУ, БНСУ-аас нийт 65 тонн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, түүхий эд, материал татан авах ажлыг зохион байгуулаад байна.

Валют гүйлгээний хязгаарлалтаас шалтгаалан ханган нийлүүлэх байгууллагууд гадаад захиалгын төлбөр хийхэд хүндрэл үүссэн тул Монгол банктай хамтран эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслийг, нөөцийн бэлэн байдлаар нь эрэмбэлэн 7 хоног бүр гаргаж, гадаад төлбөрийн зохицуулалтыг хийж байна. 2022 оны 03 дугаар сарын 25-наас 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн хооронд 59,3 тэрбум төгрөгийн валют гүйлгээний хүсэлт хүргүүлснээс гүйцэтгэл 85% хувь байна.

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц бүрдүүлэх, хангамжийг тасралтгүй зохион байгуулах үүднээс Монгол банкнаас хэрэгжүүлж буй Репо санхүүжилтийн зээлд эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж ханган нийлүүлэх байгууллага болон үндэсний үйлдвэрүүдийг хамрагдуулж өгөх хүсэлтийг Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны 1а/1403 тоот албан бичгээр тооцоо, судалгааны хамт Монгол банканд хүргүүлээд байна. Репо санхүүжилтийн зээлд хамрагдах хүсэлт гаргасан 35 ханган нийлүүлэх байгууллага, дотоодын үйлдвэр байгаа бөгөөд нийт 47,430,000,000 төгрөг хүссэн. Хүсэлт гаргасан байгууллагууд журмын дагуу материалаа бүрдүүлж, арилжааны банкуудад хандах чиглэлийг Монгол банкнаас өгөөд байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагууд зайлшгүй шаардлагатай эм, мэс заслын болон эмнэлгийн яаралтай тусламж, гемодиализийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хэрэгцээг урьдчилан тооцоолж, 3 сараас доошгүй хугацааны нөөц бүрдүүлж ажиллах, Ханган нийлүүлэх байгууллагууд эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц, татан авалтыг урьдчилан төлөвлөж, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангаж ажиллах, Төрийн байгууллагуудын зүгээс тээвэрлэлт, татан авалт, зохицуулалттай холбоотой үйл ажиллагааг тухай бүр шуурхай зохион байгуулж ажиллах зарчмыг барин ажиллаж байна.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

---oOo---